

Nationaal Park
Dwingelderveld

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Verslag Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek d.d. 9 juni 2016

Aanwezig: De heren H. van Hooft (voorzitter), H. Peereboom, R. Beerendonk, R. Kreetz, G.J. Bent, H. Welle, K. Flinkert, J. ten Kate, D. Dijkstra, H. Geertsma, B. Hummelen, H. Jumelet, B. Jenster (gast) en D.P. Drolenga (notulist) en de dames C. Scholten en M. Steenhuis (gast)

Afmeldingen: de heren J. Kramer, E. van Liempd, J. Mensink en H.W. Eelkman Rooda (z.k.)

1. Opening en welkom

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Mededelingen:

- Bericht van verhindering ontvangen van J. Kramer, E. van Liempd en J. Mensink; D. Dijkstra en J. ten Kate komen later. R. Kreetz vervangt W. Alblas.

3. Verslag van 14 maart 2016 (*bijlage 3.1*)

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Stille kern Drents-Friese Wold – een verkenning

B. Jenster (Staatsbosbeheer) houdt een presentatie over de stille kern van het Drents-Friese Wold.

Meningvormende discussie:

- R. Kreetz: Het BIP heeft nu de essentie te pakken met zonerings voor rust en natuurlijke processen, grote grazers en beleving groot boslandschap. Chapeau, maar betrek bezoekers erbij, kern rustig en naar de randen meer. Maak ook onderscheid met de kernelementen van de andere gebieden; het Holtingerveld (archeologie en oorlogsgeschiedenis) en "openluchtmuseum" Dwingelderveld (overigens heeft dat ook een stille kern).
- H. Geertsma: BIP is breder dan stille kern; In het BIP staat wensbeeld tot 2022. Belangrijk is de aanvliegroute (ook aandacht voor recreatiefonds, ondernemers betrekken, relatie met opschaling). Nu overgaan tot uitvoering alleen stille kern levert hick-ups op door maatschappelijke onrust. De overheden moeten voor draagvlak zorgen. Gevaar is dat proces en inhoud door elkaar lopen. Wat zijn harde voorwaarden, wat is onderhandelbaar; wees daar helder in.
- K. Flinkert: De SER is nog niet geaccordeerd en behoeft verdere invulling. Verwildering is mooi, maar in hoeverre beïnvloedt zij het beheerplan (o.a. PAS-maatregelen)? Graag nadere onderbouwing.
- D. Dijkstra: Dit gaat naar ander type recreant met diepere natuurbeleving. Matcht het grote aantal toeristische overnachtingsaccommodaties nog wel met nieuwe doelgroep? Komt de economische spin-off dan in het geding? Of is dit puur vanuit de natuur ingestoken?
- H. Jumelet: Stille kernen is prima, maar ook de effecten en 'Economie en ecologie in balans' moeten goed in beeld blijven. In hoeverre haakt de provincie Friesland aan bij dit verhaal? Daar wil ik nog mee afstemmen vanwege haar andere invalshoek. Ook financiering is punt van aandacht daarbij.
- H. Welle: Op zich positief over stille kernen, maar vanwege gevoeligheid is wel goed overleg nodig. Ook ik wil dit graag sonderen met provincie Friesland. Wij hebben met plezier aangehaakt bij Drenthe, zijn er niet slechter van geworden.
- B. Jenster: De Natura2000-opdracht voor de gebieden blijft ook met grote grazers in stille kernen uitgangspunt. Op lange termijn kan dit schuren maar dit is helder in kaart te brengen. Analyse (opschuiving in) recreatieve doelgroep kan zeer de moeite waard zijn. Partijen moeten in goede samenwerking invulling geven aan stille kernen, anders blijven zij elkaar in de weg zitten. 'Struinen' kan ook per fiets of paard. Proces is belangrijk, daar moeten we samen invulling aan geven.

- R. Beerendonk: Gevoel dat Staatsbosbeheer bezoekersvoorkeuren niet op feiten baseert, wordt onderstreept. Gezien de verwachtingen van bezoekers vind ik stille kernen erg breekbaar, te groot als experiment.
- G.J. Bent: Ik merk spanningsveld. Het BIP is heel helder, toch is er geen beeld van het uiteindelijke plaatje.
- H. Geertsma: Kan achter de zoektocht staan, maar meer van hetzelfde is geen meerwaarde: daarvoor moet je onderscheidend zijn. Die zoektocht moet in gezamenlijkheid.
- B. Hummelen: Staatsbosbeheer redeneert niet vanuit onderbuik maar weegt gebiedsbelangen integraal af. Stille kernen zijn meerwaarde op voorzieningen voor bestaande én nieuwe doelgroep. Vandaar het zoeken naar zodanige mix van vrije en routescenario dat iedereen erachter staat. Wij geven de voorzet, daarna is er vervolgoverleg, soms aan de hand van casuïstiek.
- D. Dijkstra: Blij met het woord 'samen'. Denk heel goed na over hoe kwaliteit routestructuren hoogwaardig kan blijven voor gemiddelde recreant. Alleen paden elders neerleggen is geen kwaliteitsverbetering.
- De voorzitter: Proef dat kaders stille kern worden onderschreven. Opmerkingen over effecten, gevolgen en stevige aandacht voor overleg met alle betrokkenen te verwerken in notitie door Staatsbosbeheer en in het BIP door Projectgroep. De bestuurlijke vragen worden nog afgestemd met provincie Friesland.

Besluit: Stuurgroep gaat akkoord met voorgestelde invulling stille kernen. Staatsbosbeheer legt volgende vergadering notitie voor, die ingaat op de gemaakte opmerkingen. Er moet balans zijn naar toerist en balans in maatregelen. In de tussentijd worden de lopende overleggen voortgezet.

5. Ontwikkelagenda Regionaal Landschap (bijlage 5.1)

Na de maartvergadering heeft de werkgroep de Ontwikkelagenda aangepast, inclusief actieplan met eerstverantwoordelijke trekkers. Ook vond bestuurlijk overleg plaats.

- J. ten Kate en G.J. Bent: Er ligt nu een goed stuk waarin onze tekstvoorstellen zijn overgenomen. Waardering over hoe dit is opgepakt.
- H. Peereboom: Robuuste natuur is redelijk zichtbaar. Het aanvraagde overleg van het waterschap met de gedeputeerde over vervolg Uffelte-Ruinen moet nog plaatsvinden.

Besluit: Stuurgroep gaat akkoord met aangepaste Ontwikkelagenda Regionaal Landschap

6. Presentatie voorlopige resultaten onderzoek WUR 'Landscape Architecture for a New Kind of National Park: The Fabulous Four'

M. Steenhuis presenteert de voorlopige resultaten van dit WUR-onderzoek.

7. Verkiezing mooiste natuurgebied van Nederland (EZ-programma) (bijlagen 7.1 en 7.2)

- H. Geertsma: Prijsvraag verbaast me: doel is kwaliteitsverhoging terwijl kabinet 100 miljoen bezuinigde. Te gemakkelijk idee, vergt te veel ambtelijke inzet en is trekken aan dood paard; liever zie ik focus op eigen Ontwikkelagenda. Ook geen betrokkenheid met samenleving: moet 'natuurlijk' gaan, niet via van boven opgelegde verkiezing. Bovendien door vakantieperiode te weinig tijd voor interactie met bevolking. Wij willen vóór instemming eerst duidelijkheid over 'vervolg' in aanbiedingsbrief staatssecretaris: zijn dit bestuurlijke en ruimtelijke interventies? Win je prijsvraag niet, dan word je als verliezer gezien.
- J. ten Kate: Grootste pijnpunt is vergroting draagvlak: bidbook doet niets met bevolking, die ook niet blij is met bestuurlijke interventies. Grote aarzeling om mee te doen aan verkiezing.
- G.J. Bent: Ook wij in dubio. Wij zien recreatieve voordelen van deelname, maar lastig dilemma vanwege door Rijk opgelegde methodiek, onbekendheid gevolgen en te korte termijn voor interactie met burger. Hoe houden we regie zodat het niet een ongewenste kant opgaat? En waar zijn mee bezig zonder draagvlak?
- H. Welle: Promotie is mooi, maar we hebben moeite met de manier waarop.
- H. Jumelet: Er heeft vooroverleg plaatsgevonden over bidbookgedachte. Wij hebben aangegeven dat zo'n idee van onderop moest komen.
- B. Hummelen: Top-down opgestart en ik begrijp gevoelens over vervallen rijkstaken en prijsvragen, maar wij kunnen nu bottom-up nieuwe impuls invullen voor nationaal park met uniek karakter van Drenthe. Past ook in Ontwikkelagenda. Termijn voor betrokkenheid samenleving inderdaad te kort, maar wij vertegenwoordigen die samenleving. Zorg wel voor voldoende schaal om er een goede kans van te maken.
- Voorzitter: Proef gevoel regie te verliezen. Onze inzet om economische benutbaarheid te versterken is in feite ook kern van EZ-programma; ongemak rond verkiezing leidt aandacht daarvan af. Toch lees ik brief staatssecretaris anders. Versterkingsprogramma is nuttig om te gebruiken voor pr en ambities laten zien.

Straks actief meedoen in projectorganisatie is belangrijker dan prijsvraag winnen. Wij houden de regie over ruimtelijke veranderingen: alleen als EZ-programma meerwaarde heeft, doen we mee. Daarin drie pilots met leerervaringen over internationale vermarktingswaarde (VS en China). Wij hebben belang bij (inter)nationaal publiek en dus goede positionering van parken. Bidbook moet dan wel aansluiten op eigen Ontwikkelagenda. Bevolking betrekken in zo'n korte tijd niet mogelijk, misschien bypass te verzinnen? Wel kan een hoofdstuk over virtuele samenhang tussen parken heel interessant zijn voor bezoekers.

- C. Scholten: Prijsvraag rare move, verkeerde poging burger erbij te betrekken. Maar we zijn al drie jaar bezig met traject van onderlinge versterking, economische spin-off en meer verwevenheid landbouw-natuur. Zou echt gemiste kans zijn om Nederland niet te tonen waar we mee bezig zijn: startbijeenkomst liet heel veel betrokkenheid van ondernemers en inwoners zien. Steenwijkerland zit al op spoor van gezamenlijk uitdragen natuurgebieden. Bidbook hoeft niet veel werk te zijn: meest efficiënte insteek is ontwikkelagenda's Drents-Friese grensstreek en Weerribben-Wieden (Steenwijkerland) samen aanbieden met verhaal van 'hoog en laag Nederland'. We proberen stuk ondersteuning vanuit EZ-programma daarmee te krijgen. Als Rijk te veel inzet van ons vraagt, kunnen we ons altijd nog terugtrekken.
- H. Welle: Nog steeds niet erg enthousiast, maar op deze manier willen we wel meedoen.
- G.J. Bent en H. Geertsma: Zien wel kansen als Drents-Friese grensstreek in bidbook breder neergezet wordt zoals in de presentatie van M. Steenhuis. Meer naamsbekendheid en positieve reuring kunnen gunstig uitpakken.
- B. Hummelen: Als geloof en ambitie er zijn, moeten we dit oppakken.
- D. Dijkstra: Wij hoeven die prijsvraag niet te winnen, we zijn al overtuigd van onze eigen 'topklasse'.
- J. ten Kate: Bidbook wordt zo wel meer 'zenden' dan 'ophalen'. Dan wel aandacht erin voor cultuur en bevolking en ook écht het verhaal van dit gebied vertellen. Dan kan de bevolking zich er ook in herkennen.

Besluit: Stuurgroep neemt actief deel aan landelijke verkiezing. Voorzitter en secretaris nemen initiatief tot gezamenlijk opstellen concept-bidbook met maximale aandacht voor samenhang in groter gebied (Noordwest-Overijssel, Maatschappij van Weldadigheid/UNESCO e.d.). Maximale aandacht voor groter verhaal en toegevoegde waarde. Secretaris/voorzitter stuurgroep stemmen tekstconcept en communicatietraject met bevolking af met de leden (overheden en terreinbeheerders apart). Definitief concept bidbook wordt ter goedkeuring voorgelegd in extra stuurgroepvergadering begin september.

8. Ingekomen stukken – akkoord

Voorzitter memoreert het memo over openbaarheid van deze overleggen. Het voorstel is volgens presidium een goede tussenvorm: openbare stukken en vergaderingen, maar geen spreekrecht.

B. Hummelen: Past bij de tijd. Directe inspraak zou het mooiste zijn, maar blijft vaak hangen in losstaande opinies. Daar is niemand echt bij gebaat.

Besluit: Stuurgroep gaat akkoord met memo openbaarheid stuurgroepvergaderingen.

9. Mededelingen

- C. Scholten: Binnenkort faunaverkenning SER verspreid onder omwonenden; hopelijk zijn de resultaten direct na de zomervakantie beschikbaar. We overleggen met LTO over schaderisico bij eventuele uittreding van herten. LTO-voorstel leek te duur, moet projectgroep nog bekijken. K. Flinkert: Doen we niets, dan loopt schade ook in de papieren. Wij hebben de bouwstenen aangeleverd over hoe schade in beeld is te brengen. H. Jumelet: We moeten de SER heel zorgvuldig communiceren om verwarring onder bevolking te voorkomen en dat media erop duiken. B. Hummelen wil daarom vooraf input vragen van de bewoners. R. Kreetz: Er komt een klankbordgroep, die de SER-resultaten als eerste krijgt. Ik neem de oproep over communicatie mee naar de projectgroep. Eind september is een Veluwe-excursie. B. Hummelen checkt de grootte van de groep, leden van de Stuurgroep kunnen zich nog opgeven
- C. Scholten: Weinig nieuws te melden over de uitvoering raamovereenkomst Natuurlijk Platteland. De projecten lopen..

10. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen vragen voor de rondvraag.

De heer Van Hooft sluit de vergadering en bedankt eenieder voor zijn of haar inbreng.